

Expunere de motive

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 141/2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare

Educația reprezintă fundamentul dezvoltării unei societăți moderne și echitabile, iar cadrul legislativ trebuie să garanteze accesul egal și sprijinul necesar pentru toți beneficiarii săi elevi, studenți și cadre didactice.

Prezenta propunere legislativă are ca scop corectarea unui dezechilibru educațional semnificativ, generat de practica organizării claselor în regim simultan în unități administrativ-teritoriale izolate geografic sau lingvistic. Deși această soluție a fost gândită ca una de excepție, ea a devenit în timp o practică frecventă, care afectează calitatea actului educațional și echitatea sistemului de învățământ. Clasele simultane presupun predarea de către un singur cadru didactic pentru mai multe nivele școlare în același timp, ceea ce reduce substanțial timpul efectiv de învățare pentru fiecare grupă de elevi, afectând performanța școlară și motivația elevilor. În plus, această practică adâncește inegalitățile între copiii din zone izolate și cei din localități cu infrastructură educațională adecvată, încălcând principiul egalității de șanse. Prin modificarea propusă se urmărește protejarea dreptului fiecărui copil la o educație de calitate, în condiții egale, indiferent de zona în care locuiește. Educația trebuie să fie un drept garantat, nu un compromis geografic.

Actualul sistem de burse nu diferențiază suficient între performanța școlară obișnuită (medii mari) și excelența academică (olimpici, concursuri de nivel național sau internațional). Introducerea bursei de performanță creează o motivație suplimentară și un mecanism echitabil de recompensare a elevilor de elită.

Elevii care provin din familii cu venituri modeste, dar nu extrem de scăzute, nu beneficiază în prezent de nicio formă de sprijin, iar o bursă de studiu destinată lor poate reduce abandonul școlar și susține motivația unei categorii numeroase de elevi „invizibili” în sistem.

Totodată, elevii merituosi sau vulnerabili din învățământul particular sau confesional sunt tratați discriminatoriu în raport cu cei din sistemul de stat, deși fac parte din același sistem educațional. Modificarea propusă asigură egalitate de șanse și elimină această discriminare indirectă. Formularea actuală privind confidențialitatea burselor sociale este vagă și nu oferă o protecție reală elevilor. În multe școli, listele sunt afișate public sau discutate neoficial, ceea ce duce la

ROMANIA

stigmatizare. Este necesară o precizare fermă și explicită pentru a asigura demnitatea beneficiarilor.

De asemenea, actualul mecanism de comunicare între agențiile de plăți și unitățile de învățământ nu prevede un termen-limită, ceea ce conduce la întârzieri în plata bursei sociale. Amendamentul propus stabilește predictibilitate și continuitate în acordarea acestui drept.

Reglementările actuale omit elevii cu nevoi speciale (dizabilități fizice sau neurologice) care nu sunt spitalizați, dar se confruntă cu aceleași obstacole educaționale, precum și copiii aflați în grija bunicilor sau a rudelor apropiate, aflați frecvent în situații vulnerabile comparabile cu cele ale orfanilor. Includerea expresă a acestor categorii este necesară pentru a asigura echitate și acoperire reală. În plus, pentru elevii cu probleme medicale sau dizabilități este necesară clarificarea cumulului de burse, pentru a evita interpretările abuzive și pentru a garanta accesul echitabil la toate formele de sprijin.

Un alt aspect important îl reprezintă protejarea elevilor împotriva pierderii altor beneficii sociale. În practică, există cazuri în care bursele sunt considerate venit și conduc la excluderea elevilor de la alte facilități (reduceri la transport, alocații suplimentare etc.).

Prin modificările propuse se previne această discriminare indirectă. De asemenea, este necesară introducerea unui mecanism minim de transparență și monitorizare pentru bursele acordate din surse externe, pentru a preveni abuzurile, favoritismele sau condiționările neloiale.

Totodată, bursele acordate elevilor străini trebuie să urmeze reguli clare și transparente, bazate pe criterii de eligibilitate și menținere, pentru a evita arbitrarul și pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor publice.

Bursa pentru mamele minore are o importanță majoră, dar condiția de „frecventare a orelor de curs” trebuie detaliată prin normele metodologice, pentru a nu penaliza cazurile justificate medical sau familial și pentru a oferi acestor mame o șansă reală de reintegrare școlară.

Accesul echitabil la educație nu înseamnă doar sprijin pentru elevi, ci și recunoașterea muncii cadrelor didactice. Este necesară corectarea inechităților generate de actuala formulă de calcul pentru plata cu ora, care omite componente salariale esențiale (gradația de merit, indemnizația de dirigenție, sporuri permanente).

Această excludere creează discriminări între profesori, reduce artificial veniturile și descurajează implicarea în acoperirea orelor deficitare. Modificarea propusă reafirmă principiul echității salariale și asigură o remunerație corectă și proporțională cu munca prestată și nivelul profesional atins. Totodată, valoarea

ROMANIA

actuală a primei de instalare este insuficientă și nu reprezintă un stimulent real pentru atragerea profesorilor în zone greu accesibile sau defavorizate. De asemenea, obligația de a rămâne 5 ani pentru o singură primă este disproporționată și descurajantă. Propunerea legislativă prevede o primă mai mare, acordată eşalonat, pe o perioadă de 3 ani, proporțional cu durata rămânerii în post, și stabilește că în cazuri obiective (desființarea postului, motive medicale, mutări familiale) profesorii nu trebuie să restituie sumele primite.

De asemenea, învățământul superior are nevoie de un cadru de sprijin adaptat realităților actuale, pentru a nu pierde generații întregi de tineri talentați din motive financiare. Legea nr. 141/2025 a redus fondul de burse și protecție socială pentru studenți cu aproximativ 40%, prin raportarea la salariul minim net și prin excluderea perioadelor de vacanță. Aceste măsuri conduc la scăderea numărului de beneficiari și la diminuarea sprijinului financiar, în special pentru studenții din familii cu venituri mici, din mediul rural, pentru mamele studente sau pentru cei cu dizabilități și probleme medicale. De asemenea, studenții care plătesc taxă, chiar dacă sunt în situații sociale dificile, sunt excluși de la burse.

Aceste modificări duc la adâncirea inechităților în educație și la limitarea accesului la studii superioare pentru persoanele din medii defavorizate. Prin prezenta inițiativă se garantează că niciun student nu este lăsat în urmă din cauza situației financiare și se restabilește un cadru echitabil, în care bursele să fie acordate inclusiv pe perioada vacanțelor, să fie accesibile și studenților la taxă aflați în dificultate și să sprijine constant participarea la educație.

Impactul bugetar al acestor măsuri este justificat prin beneficiile sociale și economice pe termen lung: reducerea abandonului școlar și universitar, atragerea cadrelor didactice în zone defavorizate, creșterea performanței academice și formarea unui capital uman competitiv. Costurile suplimentare reprezintă o investiție în viitorul României și sunt proporționale cu rezultatele așteptate.

Prin aceste modificări, statul își reafirmă responsabilitatea de a garanta dreptul la educație pentru fiecare copil și tânăr din România, asigurând echitate, calitate și predictibilitate în întreg sistemul educațional.

Inițiator:

Deputat, Raisa Enachi, /